

Toimijatyo kasvattajan apuna

Liikenneturvallisuuskatsaus sisältää nostoja liikenneturvallisuuden toimijatyön kautta aktivoituneista toiminnasta vuonna 2022.

Liikenneturvallisuuden toimijatyön toimintamallit elävät mukana yhteiskunnan muutoksessa. Covid19 -viruksen aiheuttamat muutokset työskentely- ja toimintamalleihin olivat vuonna 2022 jo melko vakiintuneita. Sen sijaan liikenneturvallisuusryhmissä valmistauduttiin esimerkiksi siihen, miten sote-uudistus vaikuttaa kuntaryhmien toimintaan. Aktiivinen ja monialainen liikenneturvallisuusryhmä kunnassa on liikenneturvallisuustyön ydin, jonka toimintaa sidosryhmät ja liikenneturvallisuustoimijat tukevat.

Lainsäädännön ja ohjeiden uudistuminen sekä muuttuva liikkumisen kenttä ja teknologiat vaikuttavat liikenneturvallisuustyön sisältöön. Esimerkiksi pyöräliikenteen suunnitteluohjeen soveltaminen ja uusi valtakunnallinen jalankulun suunnitteluohje olivat vuoden aikana esillä toimijoiden tietoiskuissa. Yhä useammassa kunnassa puhuttivat mikroliikkumisen muodot, erityisesti sähköpotkulaudat sekä kestoaiheena mopoilu.

Lasten ja nuorten liikennekasvatuksen ja asenteisiin vaikuttamisen tukeminen on tärkeä toimijatyön osa-alue. Vuonna 2022 Liikenneturva tuotti varhaiskasvatustajille suunnatun oppimisalustan, jonka markkinoinnissa onnistuttiin alueella erinomaisesti. Viiden eniten kursseja suorittaneen kunnan joukossa oli useampi Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueilta. Toinen merkittävä alueella läpiviety kokonaisuus oli Liikenneturvan ja Opetushallituksen *Turvallinen koulumatka* -oppituntipilotti, joihin osallistui n. 3000 alakoulun oppilasta yli 130 luokkaryhmän voimin. Lisäksi kohderyhmille toteutettiin

paljon vakiintuneita toimintamalleja, kuten virtuaaliesityksiä ja *Turvaa tenaville* -tapahtumia. Kasvattamisen ammattilaisten lisäksi huoltajia tuettiin Wilma-viestein ja tiedottamisen kautta.

Kuva: Lintulammen koulun 2B luokan Lilja Maliniemen näkemys koulumatkasta.

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun aktiivisen liikenneturvallisuustoimijatyön kautta tavoitellaan liikenneturvallisuuden arvostuksen näkyvää kasvattamista ja hyvinvoinnin edistämistä viisaalla ja turvallisella liikkumisella. Liikenneturvallisuusyhteistyötä tekevät kuntien lisäksi useat sidosryhmät, joista merkittävimpana Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenneturva, alueen pelastuslaitokset, Poliisi ja maakuntien liitot. Lisätietoja toiminnasta sekä liikenneonnettomuudet ja -turvallisuustoimenpiteet kartalla löytyvät jatkossa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sivun kautta.

Toimijatyöalueiden kuulumisia

Kaikki Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun kunnat olivat aktiivisen toimijatyön piirissä. Toimija-alueilla käytettiin yhteisiä toimintamalleja ja teemoja, mutta työssä oli myös alueellisia painotuksia. Tapahtumia järjestivät kaikille eri ikäryhmille kuntien liikenneturvallisuusryhmien ja kuntien toimijoiden lisäksi eri sidosryhmät.

Oulun kaupunki

Oulun kaupungin koulujen 1.–9.-luokkalaiselle järjestettiin piirustustempaus aiheella ”Millainen on koulumatkasi?”. Osallistuneet luokat palkittiin pyörän pinnaheijastimilla ja aiheesta tiedotettiin laajasti. Tiedottamista tehtiin useille eri kohderyhmille, muun muassa päättäjätiedotteella, *Mun Oulu* -blogikirjoituksella ja some-kyselytunnin kautta. Sähköpotkulaudat ja pyöräilyn säännöt olivat ajankohtainen teema. *Turvaa Tenaville* -tapahtumaan osallistui Ouluhallissa 1800 eskarilaista ja lisäksi järjestettiin virtuaaliesityksiä sekä *Turvallinen koulumatka* -oppitunteja ala- ja yläkoululaisille.

Oulun ympäryskunnat

Liikenneturvallisuusviikon *Turvallinen koulumatka* -kampanjaan osallistuttiin seitsemässä seudun kunnassa ja siihen osallistui satoja koululaisia. Ouluhallin *Turvaa tenaville* -tapahtumaan osallistui yli 500 lasta. Poliisi vieraili muun muassa Hailuodon ja Tyrnävän kouluissa ja päiväkodeissa. Koulujen alkamispäivänä suojatiepäivystyksiä toteutettiin useissa kunnissa, kuten Utajärvellä ja Kempeleellä.

Oulun eteläinen alue

Liikenneturvallisuusaiheisia oppitunteja järjestettiin koko alueella 1.6.-luokkalaisille ja lisäksi Ylivieskassa yläkoululaisille. *Tappomopo* -esitykset ja mopoilutapahtuma tavoitti lähes 1000 yläkouluikäistä. *Turvaa Tenaville* -tapahtumia oli yhdeksässä kunnassa. Kunnille tarjottiin apua myös koulujen ja päiväkotien suunnitelmien tarkistamiseen erityisesti turvallisen kävelyn ja pyöräilyn näkökulmasta. Koulumatkojen turvallisuutta edistettiin myös liikkumiskyselyin ja koulumatkojen vaaranpaikkakartoituksin sekä Wilma-viestinnällä.

Kainuu ja Koillismaa

Liikenneturvallisuustoimenpiteitä suunnattiin kaikille ikäryhmille. Useissa Kainuun ja Koillismaan kunnissa osallistuttiin kesätapahtumiin liikenneturvallisuusteemalla.

Eläkeläisjärjestöille kampanjoitiin liikenneturvallisuusinfoista ja sen pohjalta järjestettiin teematilaisuuksia järjestöissä. Lapsia ja koululaisia tavoitettiin usein eri tavoin. Kuhmo ja Suomussalmi olivat mukana *Fiksun mopoilun* -kehittämishankkeessa.

Nostoja vuoden 2022 toiminnasta

Tietoiskuja jatkettiin ajankohtaisista aiheista

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuuden toimijatyöalueet järjestivät yhteistyössä Lapin ja Itä-Suomen toimijatyöalueiden kanssa vuoden aikana yhdeksän liikenneturvallisuusaiheista tietoiskua. Tietoiskuista on muodostunut pidetty toimintamalli ja aiheet niihin kerätään kuntien liikenneturvallisuusryhmien tarpeista.

Vuoden 2022 tietoiskut käsittelivät yksityistieasioita, pyöräliikenteen suunnitteluohjetta ja risteysratkaisuja, sähköpotkulautailua, maastopyöräilyn reittisuunnitelmia, kuntien liikenneturvallisuuden ja liikkumisen ohjauksen hyviä käytäntöjä, jalankulun suunnitteluohjetta, moottorikelkkailua, liikennemerkkien käyttöä kaduilla -opasta ja työkaluja kuntien liikenneturvallisuustyöhön. Tietoiskuja jatketaan vuonna 2023.

Monenlaista tukitoimintaa

Toimijat ja kuntien liikenneturvallisuusryhmät ylläpitävät liikenneturvallisuustoimenpiteitä yhteisessä karttakäyttöliittymässä. Myös onnettomuustiedon seuranta kuuluu toimijan tehtäviin. Tärkeä toimijan tehtävä on tuottaa aineistoja, viestintämateriaaleja, toimintavinkkejä ja toimittaa materiaaleja kuntien toimijoille, jotta käytännön liikenneturvallisuutta edistävä työ olisi helppoa, sujuvaa ja liikkujia voitaisiin kannustaa pienin teemaa tukevin palkinnoin, kuten pyörän valoin tai heijastimin.

Toimijatyön kautta tavoitetaan hyvin kuntalaisia

Toimijatyön kautta suoraan järjestettyjen tapahtumien ja välillisesti erilaisten toimintamallien kautta tavoitettiin vuonna 2022 noin 50 000 henkilöä. Toimijatyön puitesopimus kilpailutettiin vuonna 2022 ja vuoden 2023 alusta toimintaa jatkettiin Destia Oy:n, Ramboll Finland Oy:n ja Sitowise Oy:n asiantuntijoiden tukemana. Toimijatyön aluejakoja muutettiin hieman vastaamaan paremmin kuntien yhteistoimintaa.

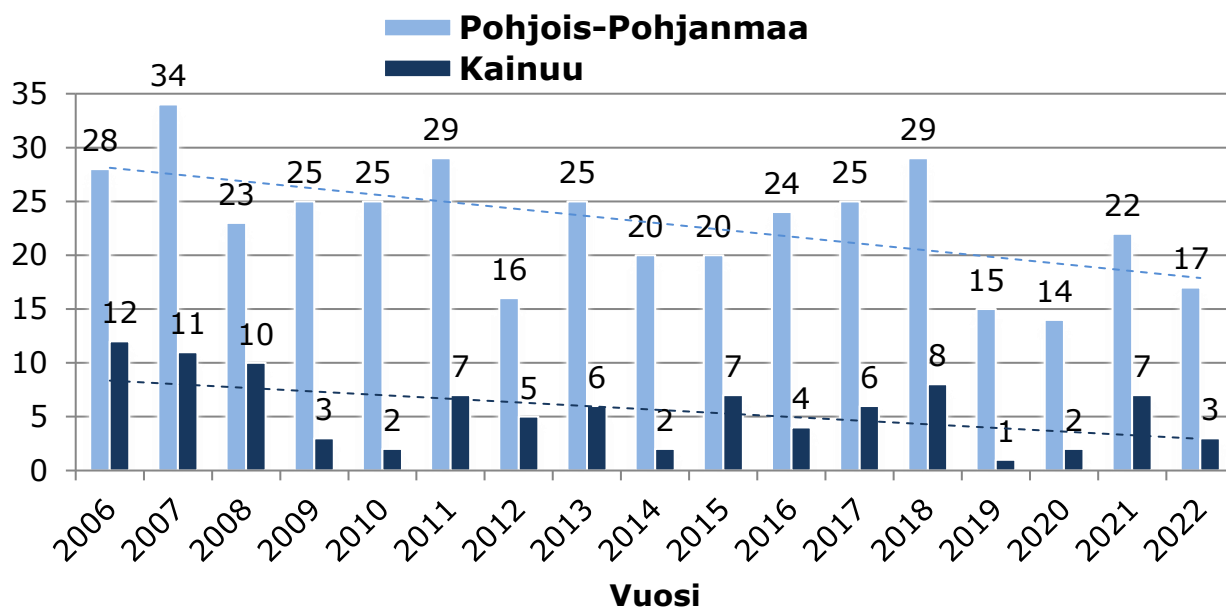
Taulukko. Toimijatyön kautta tavoitetut henkilöt 2022.

TOIMIJA-ALUE	TOIMIJATYÖN KAUTTA AKTIVOITUIHIN TAPAHTUMIIN OSALLISTUNEET HENKILÖT
OULUN KAUPUNKI	noin 10 000
OULUN YMPÄRYS	yli 8 000
OULUN ETELÄINEN	noin 12 000
KOILLISMAA	noin 7 000
KAINUU	noin 11 000

Tilastoja

Liikennekuolemien määrä vuoden 2022 ennakkotietojen mukaan oli Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla vuotta 2021 pienempi, mutta vuosia 2019–2020 korkeammalla tasolla. Pitkällä aikavälillä liikennekuolemien trendi on ollut laskeva.

Kuva. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella tieliikenteessä kuolleet maakunnittain vuosina 2006–2022 ja kehityksen trendi. Vuoden 2022 tieto on ennakkotieto. Lähde: Tilastokeskus.

Ennakkotietojen mukaan, vuonna 2022, Pohjois-Pohjanmaalla loukkaantui tieliikenteessä 216 henkilöä ja Kainuussa 35 henkilöä. Loukkaantuneiden määrät laskivat vuodesta 2021. Kymmenessä vuodessa tieliikenteessä loukkaantuneiden määrä on puolittunut. Yli kolmasosa loukkaantuneista on 15–24-vuotiaita.

Viime vuosina on erikseen tilastoitu vakavasti loukkaantuneet. Tilastot valmistuvat vuoden myöhemmin kuin muut onnettomuustilastot. Tieliikennetilastoissa mukana olleiden vakavasti loukkaantuneiden määrä oli vuonna 2021 Pohjois-Pohjanmaalla 34 ja Kainuussa 14. Virallisen tieliikenneonnettomuustilaston ulkopuolelle jäävät hoitoilmoitusrekisterin tilastot eivät ole vielä valmistuneet vuodelta 2022.

Taulukko. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella tieliikenteessä loukkaantuneet ikäryhmittäin vuonna 2022 (ennakkotieto). Lähde: Tilastokeskus.

	0–14	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75–
POHJOIS-POHJANMAA	9 %	35 %	15 %	11 %	12 %	6 %	5 %	6 %
KAINUU	6 %	34 %	9 %	11 %	17 %	11 %	6 %	6 %

